

Sykehusinnkjøp HF

Årlig melding 2023

Vadsø, 31. januar 2024

Innhold

Innhold	2
1 Innledning.....	3
1.1 Oppgaver og organisering	3
1.2 Visjon, virksomhetsidé og verdigrunnlag	5
1.3 Mål for virksomheten	6
1.4 Virksomhetsstyring - styrets arbeid med intern styring og kontroll	6
1.5 Medvirkning fra brukere og ansatte.....	7
2 Sammendrag	8
2.1 Positive resultater og uløste utfordringer i 2023	8
2.2 Evaluering av egen virksomhet og organisering.....	11
3 RAPPORTERING FOR STYRINGSBUDSKAP.....	14
3.1 Overordnede styringsbudskap	14
3.2 Styringsbudskap fra de regionale helseforetakene for 2023	14
Felles styringsbudskap til de felleseide helseforetakene	14
Virksomhetsspesifikke oppdrag til Sykehusinnkjøp HF for 2023	20
Andre rapporteringer i 2023	23
Aktivitet i 2023	24
Økonomiske krav og rammer	24

DEL I: Innledning og sammendrag

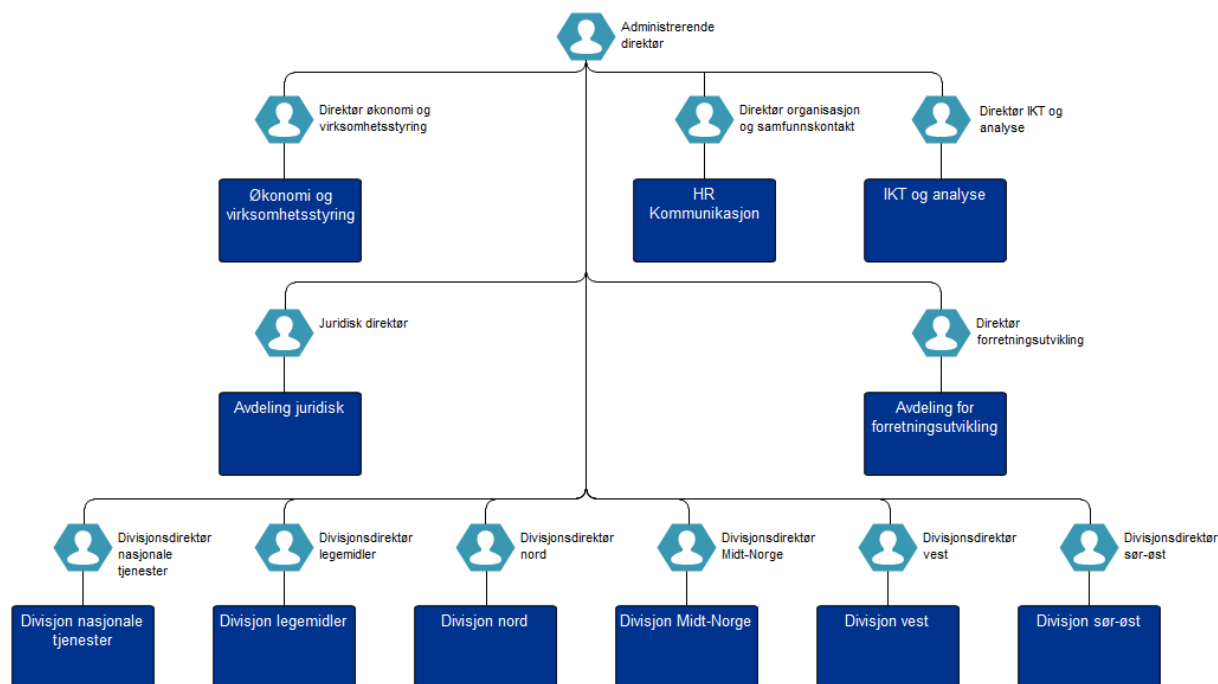
1 Innledning

1.1 Oppgaver og organisering

Sykehusinnkjøp HF er helseforetakenes nasjonale innkjøpsforetak og eies av de fire regionale helseforetakene med 25 % hver. Foretaket ble stiftet 17. desember 2015. Foretakets formål er å utføre innkjøpstjenester for spesialisthelsetjenesten.

Sykehusinnkjøp HF leverer tjenester til sine eiere, deres heleide virksomheter, virksomheter underlagt eller heleid av Helse- og omsorgsdepartementet og andre offentlige virksomheter pålagt av de regionale helseforetakene. Private ideelle virksomheter med driftsavtale med de regionale helseforetakene kan motta innkjøpstjenester etter avtale med de regionale helseforetakene.

Sykehusinnkjøp HF er en del av spesialisthelsetjenesten, og de overordnede politiske mål for spesialisthelsetjenesten gjelder også for helseforetaket.



Figur 1 Organisasjonskart pr. 31.12.23

Hovedkontoret ligger i Vadsø. Foretaket har 25 lokasjoner over hele landet:

Enhet	Lokasjon
Divisjon nord	Vadsø, Tromsø, Bodø, Harstad
Divisjon Midt-Norge	Trondheim, Ålesund, Molde, Stjørdal, Levanger
Divisjon vest	Bergen, Stavanger, Haugesund
Divisjon sør-øst	Drammen, Oslo, Gjøvik, Hamar, Lørenskog, Sarpsborg, Tønsberg, Skien, Kristiansand
Divisjon legemidler	Oslo
Divisjon nasjonale tjenester	Vadsø, Tromsø, Namsos, Hamar
Stab økonomi og virksomhetsstyring, og organisasjon og samfunnskontakt	Vadsø, Bergen, Oslo
Juridisk avdeling	Vadsø, Drammen, Oslo
Forretningsutvikling	Vadsø, Trondheim, Ålesund, Stavanger, Drammen, Hamar, Oslo

Per 31. desember 2023 hadde Sykehusinnkjøp HF totalt 332 ansatte. 316 var fast ansatte og 16 var ansatte i vikariat, engasjement og lærlingordning, fordelt på følgende enheter¹:

Enhet	Leder	Personer	Kvinner	Menn	Kjønnsbalanse kvinner/menn %
Økonomi og virksomhetsstyring	Geir Arne Eriksen	53	24	29	45/55
Organisasjon og samfunnskontakt	Kjersti Sjursen Lien (konst.)				
IKT og analyse	Johnny-Leo Jernsletten (konst.)				
Forretningsutvikling	Lars-Johan Frøyland				
Juridisk	Silje Jakola-Fjeld				
Divisjon nasjonale tjenester	Harald Inge Johnsen	39	24	15	62/38
Divisjon legemidler	Tommy Juhl Nielsen	37	21	16	57/43
Divisjon nord	Harald Inge Johnsen	24	18	6	75/25
Divisjon Midt-Norge	Monika Strømmen Jensen	39	18	21	46/54
Divisjon vest	Julie Rinde (konst.)	67	44	23	66/34
Divisjon sør-øst	Erik Sturla Kongshaug	73	38	35	52/48
Totalt pr. 31.12 2023		332	187	145	56/44
Totalt pr. 31.12 2022		316	174	142	55/45

Styret i Sykehusinnkjøp HF

I foretaksmøte 24. april 2023 ble det utnevnt to nye eiervalgte styrerepresentanter. Nestleder Atle Brynestad fra Helse Sør-Øst RHF gikk ut av styret, og ble erstattet av Gunn Fredriksen fra Helse Midt-Norge RHF. Ingerid Gunnerød fra Helse Midt-Norge RHF ble erstattet av Bjørn Inge Gustafsson fra Helse Midt-Norge RHF.

¹ Det rapporteres etter personalportalens oversikter og tilknytninger. Dersom noen er midlertidig tilsatt andre steder i foretaket telles de der de opprinnelig er ansatt.

Styret hadde følgende sammensetning per 31. desember 2023:

- Per Karlsen, styreleder (Helse Vest RHF)
- Gunn Fredriksen, nestleder (Helse Midt-Norge RHF)
- Björn Inge Gustafsson, styremedlem (Helse Midt-Norge RHF)
- Ann Elisabeth Rødvei, styremedlem (Helse Nord RHF)
- Ilone Rønbeck, styremedlem (Helse Sør-Øst RHF)
- Kirsten Heitmann, styremedlem (valgt av og blant foretakets ansatte)
- Halvor Garvik, styremedlem (valgt av og blant foretakets ansatte)
- Ragnhild Marie Melleby Aslaksen, styremedlem (valgt av og blant foretakets ansatte)

Det er gjennomført ni styremøter og fire styreseminarer i 2023. Styret har behandlet 105 saker.

1.2 Visjon, virksomhetsidé og verdigrunnlag

Sykehusinnkjøp HF sin visjon er: «Vi leverer den beste avtalen for helseforetakene. Hver gang!»

Formuleringen «den beste avtalen» underbygger Sykehusinnkjøp HF sin virksomhetsidé om å synliggjøre resultater som bidrar til økonomisk handlingsrom, leveransesikkerhet og fremtidsrettede helsetjenester i helseforetakene.

Innkjøpstjenestene som leveres skal være profesjonelle, spesialiserte og tilgjengelige for helseforetakene, og Sykehusinnkjøp HF skal sørge for at anskaffelsene skjer på en korrekt og samfunnsansvarlig måte. Sistnevnte betyr at foretaket skal være en pådriver for etisk handel og miljøvennlige innkjøp i spesialisthelsetjenesten. Innovasjon skal fremmes, og det skal tilrettelegges for bruk av nye, innovative løsninger i spesialisthelsetjenesten.

Videre skal Sykehusinnkjøp HF være en viktig bidragsyter for at spesialisthelsetjenesten i Norge skal nå sine mål knyttet til god og effektiv pasientbehandling. Sykehusinnkjøp HF skal sammen med helseforetakene bidra til kvalitative, økonomiske og samfunnsmessige gevinster innenfor alle spesialisthelsetjenestens innkjøpskategorier.

Sykehusinnkjøp HF har, gjennom å være spesialisthelsetjenestens felles innkjøpsforetak, stor innkjøpsmakt. Denne innkjøpsmakten må brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse, og opprettholder konkurranse i markedet ved å unngå uheldig monopoldannelse.

All aktivitet i Sykehusinnkjøp HF bygger på de samme grunnverdiene som spesialisthelsetjenesten, kvalitet, trygghet og respekt. For å bygge opp under grunnverdiene har Sykehusinnkjøp HF komplettert disse med verdier som våre medarbeidere skal etterleve for å realisere virksomhetens visjon:

- Kunnskapsrik
- Nytenkende
- Engasjert
- Profesjonell

Alle verdier er nedfelt som grunnprinsipper i foretakets virksomhetsstrategi 2020-2023, som er behandlet og godkjent av styrene i de regionale helseforetakene. Det ble høsten 2023 satt i gang et arbeid med forslag til revidering av det strategiske målbildet for foretaket. Forslaget er oversendt eierne til beslutning:

- Sømløst og tett samspill med helseforetakene

- Styrke kompetanse og gjennomføringsevne
- Innkjøpstjenester som skaper målbare resultater

1.3 Mål for virksomheten

Oppdragsdokumentet for 2023 bekreftet at de tre overordnede *strategiske målene* som er satt for foretaket fortsatt er gjeldende. Disse er:

- Sømløst og tett samspill med helseforetakene
- Videreutvikling av organisasjonens kompetanse og gjennomføringsevne innen offentlige anskaffelser
- Innkjøpsarbeid som skaper resultater

Det ble i 2023 inngått nye, felles *samarbeidsavtaler* mellom Sykehusinnkjøp HF, de regionale helseforetakene og helseforetakene. Samarbeidsavtalene regulerer de innkjøpstjenestene Sykehusinnkjøp HF skal levere. Avtalene peker på Sykehusinnkjøp HF sine kjerneprosesser som grunnleggende for samspill og samarbeid knyttet til anskaffelser og avtaleforvaltning.

Videre ble ny *styringsmodell for flerregionale og nasjonale anskaffelser* besluttet, samtidig som *kriteriesett for fastsettelse av anskaffelsesnivå* ble godkjent. Høsten 2023 startet implementering av både styringsmodell og kriteriesett. Begge områdene bidrar til å videreutvikle organisasjonens gjennomføringsevne innen offentlige anskaffelser.

Gevinstene av innkjøpsarbeidet realiseres gjennom implementering av avtalene i helseforetakene og god avtaleforvaltning i Sykehusinnkjøp HF. I 2023 ble arbeidet med avtaleforvaltningsprosessene ferdigstilt.

To nye større utviklingstiltak ble startet i 2023.

Prosjektet «*Nye digitale innkjøpsverktøy*» ble etablert som et forprosjekt/konseptfase, med tanke på å planlegge for å erstatte dagens verktøy for konkurransegjennomføring og kontraktsforvaltning, men også for å muliggjøre digital støtte til prosesser og arbeidsoppgaver som i dag er manuelle. Bakgrunnen for prosjektet er nærmere beskrevet i kapittel 2.1 og 2.2.

Høsten 2023 ble mandatet for et *organisasjonsutviklingsprosjekt (OU)* besluttet.

Både digitaliseringsprosjektet og OU-prosjektet ble startet opp med utgangspunkt i at disse vil være viktige bidrag for at Sykehusinnkjøp HF skal kunne levere mer kostnadseffektive tjenester til helseforetakene frem i tid.

1.4 Virksomhetsstyring - styrets arbeid med intern styring og kontroll

Styringsprinsippene for Sykehusinnkjøp HF er førende for all aktivitet i styret og i foretaket. Formålet med styringsprinsippene er å skape tillit til at Sykehusinnkjøp HF sine aktiviteter er gjenstand for betryggende styring og kontroll, og å effektivisere intern drift gjennom å skape tydelighet rundt hvordan virksomheten styres og kontrolleres. Styrende dokumenter i Sykehusinnkjøp HF ble gjennomgått i styremøtet 14. desember 2023, og oppdatert i henhold til oppdaterte vedtekter, nye samarbeidsavtaler, samt målbilde og strategisk retning gitt av oppdragsdokument 2023.

Risikorapportering er en viktig del av internkontrollen i Sykehusinnkjøp HF. Styret holdes orientert gjennom rapportering tre ganger i året. Gjennomgang av risikoer for tredje tertial 2023 ble gjort i styrets møte 25. januar 2024.

Plan for alle styremøtene gjennom året utarbeides med grunnlag i årshjul fra eierstyringsgruppen. Årsplanen inneholder alle kjente saker som styret skal behandle gjennom året, fordelt på styremøtene. Styret mottar virksomhetsrapport i hvert ordinære styremøte. Virksomhetsrapporten omfatter faste målepunkter/KPI-er som gir oversikt over utviklingen i økonomi, anskaffelsesporteføljen og sykefravær/HMS. Virksomhetsrapporten blir kontinuerlig utviklet i nær dialog med styret.

Styret holdes regelmessig orientert om pågående rettslige prosesser i foretaket. I 2023 håndterte Sykehusinnkjøp HF 25 KOFA-saker. I tre av KOFA-sakene ble det påvist brudd på regelverket, mens det i 21 av sakene ikke ble påvist brudd på regelverket. En av sakene er ikke avgjort ennå. I 2023 håndterte Sykehusinnkjøp HF ni saker for domstolene. Her ble det gitt medhold i fire saker, mens én sak ble tapt. To av de sakene som ble vunnet er anket videre av motparten. En sak ble tapt i tingretten, men fikk medhold i lagmannsretten. I tillegg ble en sak forlikt, og en sak ble trukket av saksøker.

Styret gjennomførte en egenevaluering og vurdering av administrerende direktør i styremøtet 25. oktober 2023.

1.5 Medvirkning fra brukere og ansatte

Sykehusinnkjøp HF har ikke direkte brukerkontakt med pasienter i sin tjenesteutøvelse.

De regionale helseforetakene (eierdirektørene) har oppfordret de felleseide foretakene til å samarbeide om etableringen av brukervedvirkning. Det er lagt til grunn at brukervedvirkning bør skje opp mot styring av de enkelte foretakene (AD og styret), og at de lokale utvalgene bør være likt organisert i alle de felleseide helseforetakene.

Felles retningslinjer for brukervedvirkning på systemnivå som skal gjelde for alle helseforetak inkludert de felleseide, var høsten 2023 på høring fra Helse Midt-Norge RHF. Parallelt har det foregått et arbeid for å foreslå felles retningslinjer for felleseide helseforetak.

Internt i foretaket

Forholdet mellom Sykehusinnkjøp HF og medarbeidere skal være basert på dialog, tillit og gjensidig respekt mellom partene på alle nivåer. Gjennom tett dialog og møter i etablerte samarbeidsorganer legges det til rette for involvering og medbestemmelse, slik at medarbeiderne med sin erfaring og innsikt bidrar til trygge og gode arbeidsforhold, et godt fungerende arbeidsmiljø og resultatoppnåelse.

Sykehusinnkjøp HF er medlem av Spekter. Gjennom hovedavtalen og tillitsvalgtordningen gis medlemmene en reell innflytelse på foretakets arbeid ved at de tillitsvalgte involveres i prosesser og aktiviteter som foregår i virksomheten.

Kontaktmøter er arbeidsgivers og de tillitsvalgtes møtefora, der drøftinger og gjensidig informasjon og dialog er hovedformålet. Det er avholdt jevnlig kontaktmøter i 2023. I tillegg er det gjennomført lokale lønnsforhandlinger med en lønnsramme tilsvarende frontfaget.

Helse, miljø og sikkerhet

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har hatt fem møter i 2023 og behandlet 46 saker. I 2023 har arbeidsgiversiden hatt leder- og nestledervervet i AMU i Sykehusinnkjøp HF. Leder har vært Bente Hayes med Vibeke Alvern Olsen som nestleder. HR-avdelingen har fast funksjon som sekretariat for AMU.

Sykefravær og turnover

Arbeidsgiver har en kontinuerlig oppfølging av sykefravær og turnover i Sykehusinnkjøp HF. Oppdatert statistikk publiseres hver måned for foretaket, og inngår i Virksomhetsrapporten til styret og presenteres til hvert møte i AMU.

KPI for 12 måneders rullerende sykefraværet er < 4,8 %. I 2023 har det rullerende 12 måneders sykefraværet hatt en stigning fra 4,5 % til 5,6 %.

KPI for 12 måneders rullerende turnover er < 7 %. Gjennom 2023 har rullerende 12 måneders turnover vært stigende, og ligger nå gjennomsnittlig på 9,5 %. Sykehusinnkjøp HF vil fortsette å følge opp utviklingen i 2024, hvor tilbakemeldinger fra gjennomførte sluttsamtaler inngår.

Skader og ulykker

AMU har en kontinuerlig oppfølging på status i registrerte skader og ulykker. I 2023 er det registrert ett skadetilfelle.

Overtidsbruk

For perioden januar til og med desember 2023 er det arbeidet 3036 timer overtid, hvilket er en vesentlig nedgang fra 2022, da det ble arbeidet 4254 overtidstimer. Det avdekkes fortsatt en del brudd på arbeidstidsbestemmelsene knyttet til arbeid etter klokken 21.00 og ikke-overholdte hviletidsbestemmelser.

Medarbeiderundersøkelsen ForBedring

Medarbeiderundersøkelsen ForBedring gjennomføres årlig i Sykehusinnkjøp HF. I 2023 hadde undersøkelsen en svarandel på 94 prosent, som foretaket er svært fornøyd med. Det ga et godt grunnlag for det videre arbeidet. De fleste handlingsplanene på divisjons- og avdelingsnivå ble utarbeidet innen oppsatt frist. Det har ikke vært meldt inn noen behov for bistand i arbeidet og forbedrings- og bevaringstiltakene forventes gjennomført i henhold til utarbeidede handlingsplaner.

HMS-runder

HMS-runder gjennomføres årlig og er en viktig del av det systematiske HMS-arbeidet i Sykehusinnkjøp HF. I forkant av de fysiske rundene, fikk alle medarbeidere invitasjon til å besvare en digital HMS-spørreundersøkelse. Resultatene fra undersøkelsen har vært et viktig supplement til de fysiske HMS-rundene som ble gjennomført på de forskjellige kontorlokasjoner i løpet av 4. kvartal. Områder med forbedringspotensial inngår i verneområdenes handlingsplaner og følges opp av ansvarlig leder.

2 Sammendrag

2.1 Positive resultater og uløste utfordringer i 2023

Positive resultater

Leveranseplan av anskaffelser

Målsetningen for anskaffelser levert «i henhold til plan» er satt til $\geq 78\%$. For 2023 ble resultatet 76,1 %, som er en økning fra 68,8 % i 2022. For etteranmeldte anskaffelser var andelen levert «i henhold til plan» på 83,5 %.

I 2023 ble et dedikert MTU leveranseteam («Snarkjøp») etablert for å håndtere anskaffelser som skal erstatte medisinsk-teknisk utstyr som bryter sammen. Målsetningen var å sikre gevinster, bedre kvalitet og redusere gjennomføringstiden av anskaffelsene. Ved utgangen av 2023 var gjennomføringstiden mer enn halvert og er nå åtte uker i snitt.

Samarbeidsavtalene mellom helseforetakene og Sykehusinnkjøp HF oppstiller et årshjul for utarbeidelse av anskaffelsesplan for foretaket. Det betyr at man fra 2024 vil ha en samkjørt prosess i tid mot de ulike regionale helseforetakene for utarbeidelse av anskaffelsesplan. Dette sikrer en forbedret oversikt over prosessen og fremmer også økt mulighet for samordning på tvers av regionene.

Gevinstpotensial

Gevinstpotensialet i anskaffelsene som ble avsluttet i løpet av 2023 er på 7,9 %, med en estimert verdi på 2,02 milliarder kroner, hvorav legemidler utgjør 1,5 milliarder kroner. Målsettingen for hele 2023 var minst 6,3 % for hele foretaket.

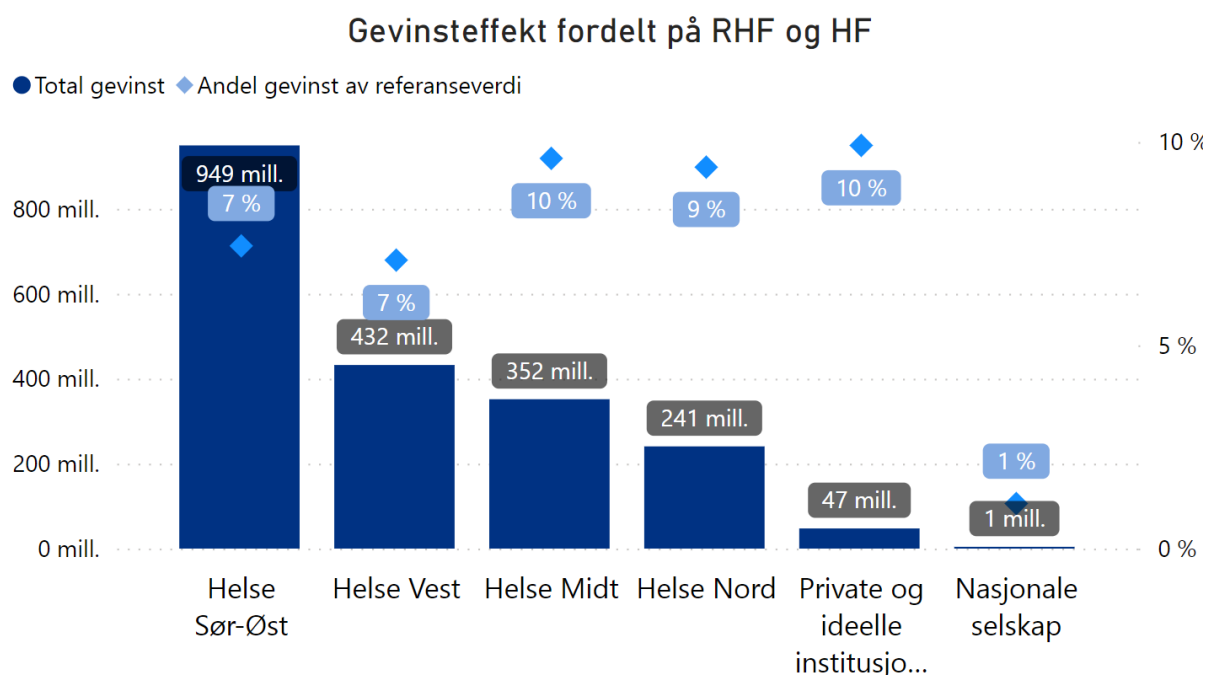
Gevinstene fordeler seg slik:

Gevinsteffekt fordelt på gevinsttype og effekt (NOK)

Type gevinst	Investering/engangs	Varig	Totalt
Kostnadsreduksjon	63 559	1 836 564	1 900 123
Kostnadsunngåelse	1 509	112 444	113 953
Effektivitetsgevinst	- 14 934	22 925	7 991
Totalt	50 134	1 971 934	2 022 068

Den enkeltanskaffelsen som ga størst gevinstpotensial var Lenalidomid-anskaffelsen med 382 millioner kroner. Av ikke-medisinske anskaffelser var banktjenester størst med 179 millioner kroner.

Gevinstpotensial fordelt per region:



Det vises ellers til utdrag av virksomhetsrapporten i «Del III: Vedlegg» for nærmere detaljer om gevinstpotensial.

Samarbeidsavtale med RHF/HF-ene

I 2023 har Sykehusinnkjøp HF inngått nye likelydende samarbeidsavtaler med alle de regionale helseforetakene og øvrige helseforetak.

Arbeidet med å få etablert nye samarbeidsavtaler ble gitt til Sykehusinnkjøp HF gjennom oppdragsdokument fra de regionale helseforetakene i 2019, 2021, 2022 og 2023. De nye

samarbeidsavtalene ble utarbeidet i tett samarbeid mellom Sykehusinnkjøp HF og de regionale helseforetakene. Sykehusinnkjøp HF ledet arbeidet, og de regionale helseforetakene hadde dialog med helseforetakene i sine respektive regioner.

Styret i Sykehusinnkjøp HF godkjente samarbeidsavtalen i styremøte 30. mars, og avtalen ble godkjent i nasjonalt AD-møte hos de regionale helseforetakene 22. mai. Samarbeidsavtalene ble signert i løpet av sommeren og trådte i kraft 1. september.

Samarbeidsavtale med Norsk Helsenett SF

Høsten 2023 ble det inngått samarbeidsavtale mellom Sykehusinnkjøp HF og Norsk Helsenett SF. Avtalen trådte i kraft umiddelbart. Formålet med avtalen er å tilrettelegge for at Norsk Helsenett SF kan delta i anskaffelser som Sykehusinnkjøp HF gjennomfører innenfor relevante kategorier for helseforvaltningen. Dette for å realisere samfunnsmessige gevinster og koordineringsfordeler. Avtalen regulerer roller, ansvar, plikter og rettigheter i dette samarbeidet.

Innkjøpsdata/analyse

Det har vært arbeidet gjennom hele 2023 for å etablere en felles analyseplattform for Sykehusinnkjøp HF. Plattformen ble offisielt lansert 1. november 2023 og er en viktig milepæl for foretaket. Analyseplattformen inneholder innkjøpsdata for 2022 for alle de fire regionene. I løpet av 1. kvartal 2024 vil innkjøpsdata for alle regionene for perioden 2019 – 2022 være lastet inn i plattformen. Analyseplattformen gjøres tilgjengelig for prosjektledere og avtaleforvaltere etter kategori. Etter planen er alle kategoriene lastet opp i analyseplattformen og kvalitetssikret i løpet av 2. kvartal 2024.

Kriterier for fastsettelse av riktig anskaffelsesnivå

Kriterier for fastsettelse av riktig anskaffelsesnivå, er gjennom 2023 innarbeidet i prosesser og aktiviteter for planlegging og gjennomføring av anskaffelsene.

Bistand og samarbeid med felleseide selskaper

I 2023 ble rollen porteføljeansvarlig etablert og gitt mandat for å sikre Sykehusinnkjøp HFs kapasitet for leveranser til byggeprosjekter, samt videreutvikle samarbeidet mellom Sykehusbygg HF og Sykehusinnkjøp HF. Det avholdes regelmessige møter der det diskuteres planer, tidslinjer og leveranser.

Det er levert tjenester i forbindelse med konkrete anskaffelsesprosjekter til Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett HF og Luftambulansetjenesten HF. Sykehusinnkjøp HF samarbeider også med Pasientreiser HF om forvaltning av malverk for anskaffelser tilknyttet pasienttransport på vei.

Uløste utfordringer

Felles IKT-plattform

Det er startet et forberedende arbeid for å sikre en overgang av divisjon vest til felles IKT-plattform i løpet av 1. halvår 2024. For å komme i mål med denne målsetningen er det to steg som skal gjennomføres; flytting av nåværende felles IKT-plattform over til en ren skyløsning, og i etterkant gjennomføre flyttingen av divisjon vest.

Digitale innkjøpsverktøy

Sykehusinnkjøp HF sine digitale systemer for å gjennomføre anskaffelser og forvalte kontrakter er av eldre dato, de er ustabile og har nådd sin levetid. Våren 2023 startet et forprosjekt for å planlegge anskaffelse av nye digitale innkjøpsverktøy, slik at Sykehusinnkjøp HF kan operere mest mulig effektivt i sin tjenesteutøvelse. På høstparten meldte foretaket rød risiko knyttet til dagens løsning, etter flere uønskede hendelser med instabilitet og nedetid. Det er utarbeidet en plan for reserveløsning for å redusere risiko.

Gevinstmetodikk

Vinteren 2023 ble det startet et arbeid med å se på utvikling av metodikk og rapportering for å synliggjøre bidraget for både kvalitative og kvantitative gevinster. Med bakgrunn i den totale ressursituasjonen og interne prioriteringer er dette arbeidet stilt i bero inntil videre.

Brukerundersøkelse

Sykehusinnkjøp HF har ikke direkte brukerkontakt i sin tjenesteutøvelse slik denne defineres i spesialisthelsetjenesten. Det er tidligere år gjennomført en mer kunderettet undersøkelse rettet mot helsepersonell og andre fagfolk som har deltatt i anskaffelsesprosesser i regi av Sykehusinnkjøp HF.

Av kapasitetsmessige hensyn har en slik undersøkelse ikke vært gjennomført i 2023.

2.2 Evaluering av egen virksomhet og organisering

Sykehusinnkjøp HF har i 2023 hatt et godt og fullt driftsår uten pandemi eller andre eksterne påvirkninger. Det er flere store pågående utviklingsaktiviteter i foretaket, som det vil redegjøres for nærmere under. Den viktigste oppgaven til Sykehusinnkjøp HF er å levere på kjernevirksomheten, som er gjennomføring av anskaffelser og avtaleforvaltning, samt forhandlinger/avtaler til nye metoder. Det er derfor veldig gledelig å se foretaket levere «all time high» på gevinstpotensial med over 2 milliarder i verdi siden etablering av KPI på gevinst, og en andel i henhold til plan på 76,1 %, som er like under målsetningen på 78 %. Leveransene til nye metoder fortsetter å øke sammenlignet med tidligere år, hvor trenden er økende kompleksitet og omfang av forhandlingene og avtalene som inngås.

Arbeidet med å etablere en felles analyseplattform har vært pågående siden 2019. Det var derfor en meget viktig milepæl for Sykehusinnkjøp HF når lansering av verktøyet skjedde 1. november. En felles analyseplattform i Sykehusinnkjøp HF med forbruksdata (spend) fra alle helseforetakene er først og fremst av stor betydning for alle ansatte i foretaket, men også for spesialisthelsetjenesten i sin helhet. Siden etablering av Sykehusinnkjøp HF har man manglet en helhetlig tilgang til forbruksdata fra spesialisthelsetjenesten som grunnlag for anskaffelser og avtaleforvaltning. Unntaket er divisjon legemidler som har benyttet sykehusapotekenes legemiddelstatistikk (SLS). Analyseplattformen gir en unik mulighet til å få oversikt over forbruksdata for alle de fire helseregionene for perioden 2019 til 2022, og er et verktøy for prosjektledere og avtaleforvaltere som aldri tidligere har vært tilgjengelig for Sykehusinnkjøp HF eller våre eiere. Videre arbeid vil nå konsentrere seg om kvalitetssikring av data, opplæring av ansatte og utvikling av ulike dashbord for ansattgrupper og ledere. Neste fase vil være etablering av en tjeneste for automatisk uthenting av data fra regionenes EHF- aksesspunkt, og dermed sikre en kontinuerlig oppdatering av forbruksdata inn i analyseplattformen.

Rollen til Sykehusinnkjøp HF, med innkjøpere og avtaleforvaltere, har endret seg de seneste årene. De nye samarbeidsavtalene mellom alle landets helseforetak og Sykehusinnkjøp HF avklarer hvilke innkjøpstjenester Sykehusinnkjøp HF skal levere.

Innkjøpsrollen har vokst fra det å gjennomføre enkeltstående anskaffelser (KGV) og forvalte avtalens kataloger (KAV) til nå å omfatte kategoristyring, vesentlig tydeligere leverandørstyring og konkret leveranseoppfølging. Anskaffelsene og anskaffelsesporteføljen skal risikovurderes, og det skal beregnes både kvalitative og kvantitative gevinster av anskaffelsene. Den nye åpenhetsloven setter krav til at det gjøres aktsomhetsvurderinger knyttet til de ulike leverandørkjedene, og det er nye og skjerpede lovkrav knyttet til klima og miljø som må ivaretas.

Det er administrerende direktørs vurdering at det fremover vil være behov for verktøy som har funksjonalitet til å gi digital støtte til den helheten av oppgaver som Sykehusinnkjøp HF skal levere. Dette er sentralt for samspillet som må fungere godt mellom helseforetakene som kunder og

Sykehusinnkjøp HF som leverandør av innkjøpstjenester. Et godt samspill inkluderer blant annet digitale verktøy for kategoristyring basert på felles utviklede kategoriplaner, verktøy for kravsetting i konkurransene (kravbank), og verktøy for oppfølging av leverandørkjedene. De sistnevnte områdene er områder hvor Sykehusinnkjøp HF i dag ikke har digital støtte.

Våren 2023 startet derfor Sykehusinnkjøp HF et forprosjekt for å forberede anskaffelse av nye digitale innkjøpsverktøy, herunder verktøy for konkurransegjennomføring (KGV) og kontraktsforvaltning (KAV). Gode digitale verktøy er sentrale for at foretaket skal kunne levere innkjøpstjenester på en mest mulig effektiv måte. Verktøyene vil være viktige i samhandlingen mellom helseforetakene og Sykehusinnkjøp HF, og i samhandlingen med leverandørene. Ikke minst vil gode digitale verktøy være nødvendig for den interne samhandlingen i foretaket.

I den strategiske retningen eierne har satt for Sykehusinnkjøp HF er den første målsetningen tydelig på at foretaket skal utøve innkjøpstjenestene i «**Sømløst og tett samspill med helseforetakene**». En sentral del av et slikt «sømløst og tett samspill» vil være av digital karakter. Forprosjektet vil levere innstilling til videre plan for anskaffelse av digitale verktøy i løpet av første kvartal i 2024.

Sykehusinnkjøp HF sin strategi for 2020-2023 var i ferd med å gå mot sin tidsmessige ende. Arbeidet med å nå de strategiske målene måtte tones ned i 2020-2022 grunnet Sykehusinnkjøp HF sine særskilte oppgaver i forbindelse med Covid-19-pandemien. Dette har bidratt til at ønsket utvikling for 2023 ikke er fullt ut oppnådd.

Eiernes overordnede fremtidige forventninger til foretaket er uendret. Sykehusinnkjøp HF skal fortsatt bidra til økt økonomisk handlingsrom, god leveranse- og forsyningsikkerhet, og økt mulighet til å tilby framtidrettede helsetjenester. Foretakets hensikt, formål, visjon og verdier ligger også fast. Samtidig er det levert/igangsatt arbeid på mange av satsingsområdene under dagens tre strategiske målsetninger, og Sykehusinnkjøp HF har gjennom eier- og kundedialog erfart at satsingsområdene med fordel kan revideres/spisses knyttet til avtaleforvaltning, kostnadseffektivitet, gjennomføringsevne og digitalisering. Høsten 2023 startet derfor Sykehusinnkjøp HF en revidering av dagens mål bilde ved å se nærmere på ordlyden i de tre strategiske målsetningene, samt å revidere satsingsområdene under de strategiske målsetningene i overensstemmelse med styret.

Med bakgrunn i fortsatt høy utviklingstakt i Sykehusinnkjøp HF, og den nylig startede prosessen rundt organisasjonsutvikling, har administrerende direktør funnet det formålstjenlig å foreslå en relativt kort planperiode (2024-2025). Det sikrer at Sykehusinnkjøp HF må kontrollere og eventuelt justere retning om ikke alt for lang tid. Forslag til revidert mål bilde med tilhørende satsingsområder er oversendt våre eiere etter godkjenning i styremøte 14. desember.

Gjennom 2023 er det blitt tydeligere at det er et uforløst potensial i å arbeide annerledes og mer effektivt på flere områder. Det er etablert en erkjennelse av et behov for justeringer og tilpasninger av organisasjonen. Med flere rammebetingelser på plass som samarbeidsavtalene, styringsmodell for flerregionale- og nasjonale anskaffelser, er foretaket ved et «veiskille» i arbeidet med videre organisasjonsutvikling. Det er behov for å se mer helhetlig på utvikling av foretaket basert på gjennomførte og pågående utviklingsprosjekter. Administrerende direktør tok derfor initiativ tidlig på høsten 2023 til et prosjekt som skal anbefale nytt organisasjonsdesign² og koordinere pågående utviklingsprosjekter, slik at disse samlet støtter oppunder Sykehusinnkjøp HF sin strategi og visjon, og sikrer at foretaket kan levere i henhold til forventningene.

Utviklingen av et framtidig organisasjonsdesign må bygge på Sykehusinnkjøp HF sitt strategiske mål bilde og øvrig utvikling av foretaket (eksempelvis IKT-systemer, prosesser, styringsdata, m.m.). Prosjektets formål er å gjøre Sykehusinnkjøp HF bedre i stand til å levere på sitt strategiske mål bilde i

² Med organisasjonsdesign menes en organisasjonsmodell (funksjon, geografi, matrise, etc.) og -struktur (organisasjonskart) som definerer og viser grensesnittet mellom organisatoriske enheter, roller, ansvarsområder, beslutningsmyndighet, prosesser og ledelseslinjer i virksomheten.

tråd med organisasjonens vedtekter, samarbeidsavtalene med RHF/HF-ene og styringssignaler fra eiere og helseforvaltningen.

Et framtidsrettet organisasjonsdesign for Sykehusinnkjøp HF må være tilpasset en helhetlig og kundeorientert leveransemodell. Organisasjonsdesignet skal bidra til økt kvalitet på, og kostnadseffektive innkjøpstjenester til spesialisthelsetjenesten, gjennom bedre bruk av hele organisasjonens kapasitet og kompetanse. Administrerende direktør har som mål å gi sin anbefaling innen utgangen av mai 2024, med eventuell implementering høsten 2024.

Utviklingen av styringssystemet i Sykehusinnkjøp HF er inne i det tredje driftsåret. Det er i løpet av 2023 utarbeidet flere kjerneprosesser og støtteprosesser, samt gjort revidering av eksisterende prosesser. Dette for bl.a. å tilrettelegge for implementering av nye samarbeidsavtaler, kriterier for fastsettelse av riktig anskaffelsesnivå, og oppdaterte avtalemaler med nye logistikkbetingelser.

Aktive brukere av styringssystemet har fortsatt å bidra med mange forbedringsforslag. Forslagene er viktige bidrag til foretakets kontinuerlige forbedringsarbeid. Med bakgrunn i redusert kapasitet gjennom 2023 har imidlertid ikke behandlingen av disse gått så fort som ønskelig.

På tross av solide leveranser innen kjernevirksomheten og god innsats med store utviklingsprosjekter har mange ansatte også overskudd, vilje og evne til å levere gode debattinnlegg og artikler. Våre medarbeidere er ettertraktede foredragsholdere både nasjonalt, nordisk, europeisk og globalt, som ledere og deltakere i debatter, samt kursholdere og kursdeltakere.

DEL II: Rapporteringer

3 RAPPORTERING FOR STYRINGSBUDSKAP

3.1 Overordnede styringsbudskap

3.2 Styringsbudskap fra de regionale helseforetakene for 2023

Felles styringsbudskap til de felleseide helseforetakene

a) Styring og oppfølging av felleseide helseforetak

Oppdragsdokumentet 2023:

«De administrerende direktørene i de regionale helseforetakene har vedtatt årshjul for styring og oppfølging av de felleseide helseforetakene for 2023. Helseforetaket bes følge opp de aktiviteter og milepæler som fremgår av dette. Styret har det overordnede ansvaret for helseforetakets forvaltning, i tråd med helseforetaksloven kapittel 7. Under styrets kontroll og ansvar ligger også oppfølging av helseforetakets økonomiske utvikling. Styret skal legge Helse- og omsorgsdepartementets veileder for styrearbeid i regionale helseforetak³ til grunn så langt den passer. Denne er en sammenfatning av gjeldende rettsregler og styringskrav.»

I tråd med oppdrag gitt i oppdragsdokumentet 2023 og tilhørende årshjul, har Sykehusinnkjøp HF organisert sin virksomhet slik at foretaket oppfyller de krav og forventninger som stilles fra eierne. I 2023 har foretaket videreført konsolidering av virksomheten med sikte på å fullføre arbeidet knyttet til tidligere gitte oppdrag. Foretaket har hatt fokus på å fortsette med optimalisering av ressursinnsats og kvalitet på de tjenester som skal leveres.

Sykehusinnkjøp HF har fulgt opp arbeidet i de regionale helseforetakene med videreutvikling av eierstyringen av de felleseide helseforetakene. Det er satt i gang et arbeid med å analysere og videreutvikle foretaket i tråd med målbilde og strategisk retning for Sykehusinnkjøp HF.

b) Innsyn og internrevisjon

Oppdragsdokumentet 2023:

«Det er styrets ansvar å vurdere behovet for gjennomføring av internrevisjon, slik utdypet i brev fra Helse Vest RHF på vegne av de regionale helseforetakene vedrørende internrevisjon i felleseide foretak, datert 16. oktober 2018. Dersom styret i helseforetaket ser behov for internrevisjon, kan det henvende seg til internrevisjonen i det regionale helseforetaket der helseforetaket har sitt hovedkontor. Nærmere regulering av slikt oppdrag gjøres gjennom egen avtale mellom det enkelte helseforetak og den aktuelle internrevisjon.»

I avtaler/kontrakter med leverandører/samarbeidspartnere skal det, der dette er nødvendig, stilles krav om revisjoner av systemer, rutiner, regnskaper og aktiviteter forbundet med tjenesten det inngås avtale om.

Helseforetakets styre skal behandle alle revisjonsrapporter.

De regionale helseforetakene kan ved behov foreta internrevisjon av helseforetakets virksomhet. Helseforetaket skal bistå med å fremskaffe de analyser og den informasjon som etterspørres.»

Plan for internrevisjon 2023-2024 ble behandlet i styremøte 26. januar 2023, hvor det ble besluttet å prioritere revisjon av foretakets håndtering av konfidensielle priser innen legemiddelområdet.

³ <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/sykehus/styringsdokumenter1/styreveileder/id631951/>

Formålet var å bekrefte at Sykehusinnkjøp HF har styring og kontroll med sin håndtering av legemiddelpriser som ivaretar kravene til konfidensialitet samt å legge til rette for slik ivaretagelse hos eksterne parter. Internrevisjonen er gjennomført, og rapporten ble presentert for styret 26. oktober 2023. Anbefalingene fra internrevisjonen følges opp ved at en handlingsplan for oppfølgingsarbeidet framlegges for styret innen utgangen av første kvartal 2024.

Tidligere utførte internrevisjoner er blitt behandlet av styret i Sykehusinnkjøp HF. Disse er fulgt opp med handlingsplaner. Oppfølgingen av internrevisjonsrapport 01/2020 Tjenesteleveranser i samsvar med avtale og internrevisjonsrapport 01/2021 Kostnadseffektive tjenester og god økonomistyring, er avsluttet. Alle tiltak i disse handlingsplanene er avsluttet og/eller overført til ordinær drift i løpet av 2023. Fremdriften i oppfølging av internrevisjonsrapport 01/2022 Informasjonssikkerhet og personvern er rapportert til styret i 2023, og har som mål å være i ferdigstilt i løpet av 2024.

Oppfølging av leverandører/samarbeidspartnere - revisjoner

Alle leverandøravtalene åpner for at Sykehusinnkjøp HF kan gjennomføre kvalitetsrevisjoner av leverandørene. Det er i 2023 gjennomført revisjon av flere produksjonsfasiliteter i Malaysia. Her produseres blant annet undersøkelseshansker som inngår i helseforetakenes nasjonale avtaler. Revisjonen fokuserte på etiske krav i avtalen.

c) Medvirkning fra konserntillitsvalgte og konsernverneombudene

Oppdragsdokumentet 2023:

«Formelle rammer for ansattes styrerepresentasjon er regulert i helseforetaksloven § 23. Medvirkning fra tillitsvalgte og vernetjeneste relatert til de regionale helseforetakenes løpende styring og oppfølging av de felleseide helseforetakene, ivaretas av de regionale helseforetakenes etablerte samarbeidsfora med konserntillitsvalgte og konsernverneombudene.

Når felleseide helseforetak etablerer arbeids-, prosjekt- og styringsgrupper på vegne av de regionale helseforetakene, involveres og inviteres de konserntillitsvalgte og konsernverneombudene. De konserntillitsvalgte og konsernverneombudene skal sikres representasjon dersom de ber om det og koordinerer selv oppnevning av sine representanter.

Ved anskaffelser er slik medvirkning avgrenset til oppdrag som kan medføre endringer i etablerte arbeidsprosesser. Arbeids-, prosjekt- og styringsgrupper som gjelder anskaffelser som ikke medfører vesentlige endringer i arbeidsprosesser gjennomføres som en del av løpende drift.»

Konserntillitsvalgte er invitert inn og deltar i programstyret for kategoriprogrammet, sammen med lokale tillitsvalgte og vernetjenesten.

d) Brukermedvirkning

Oppdragsdokumentet 2023:

«Helseforetaket må påse at det er etablert systemer for innhenting av pasienters og andre brukeres erfaring og synspunkter der dette er relevant, i tråd med helseforetaksloven § 35.

Felles retningslinjer for brukermedvirkning på systemnivå, vedtatt av styrene i de regionale helseforetakene, skal legges til grunn.»

I styremøte 14. desember 2023 sak 99/2023 ble det besluttet å etablere brukermedvirkning i Sykehusinnkjøp HF, i tråd med oppdraget og senere føringer fra AD-møtet og eierdirektørene. Sykehusinnkjøp HF tar sikte på å ha etablert brukerutvalg i løpet av første halvår 2024.

Brukermedvirkning i anskaffelsesprosesser

Representanter utpekt av de regionale brukerutvalgene har deltatt i spesialistgrupper innen legemiddelanskaffelser og i noen av anskaffelsesteamene knyttet til øvrige anskaffelser. Dette er en praksis Sykehusinnkjøp HF har videreført fra tidligere, og som på ulike måter har sørget for medvirkning i anskaffelsene.

e) Synliggjøring av totale kostnader ved deltakelse i prosjekter og prosesser

Oppdragsdokumentet 2023:

«Helseforetakets aktivitet omfatter i visse sammenhenger oppstart og gjennomføring av prosjekter som involverer ansatte i helseforetakene eller de regionale helseforetakene. Ved fremlegg av planer og prosjektbeskrivelser skal kostnader ved bruk av slike ressurser synliggjøres i beslutningsunderlaget på lik linje med bruk av eksterne konsulenter. Frikjøp, eller bruk av personellressurser i andre helseforetak, skal avtales mellom helseforetakene i det enkelte tilfelle.»

Konserntillitsvalgte har gjennom 2023 deltatt i *programstyret for kategoriprogrammet*, sammen med lokale tillitsvalgte og vernetjenesten.

Sykehusinnkjøp HF har i 2023 hatt aktiviteter i følgende prosjekter og program som har involvert ansatte i helseforetakene eller i de regionale helseforetakene:

- Kategoriprogrammet
- Styringsmodell for flerregionale og nasjonale anskaffelser
- Arbeidet med samarbeidsavtalen

Ressurspådraget i disse prosjektene er konkretisert gjennom omforente møteplaner og avtalte prosjektaktiviteter. Hva gjelder fagrepresentanter i prosjektene i kategoriprogrammet er det sendt ut henvendelser til de regionale helseforetakene med angivelse av anslått tidsbruk for fagpersonell.

f) Informasjonssikkerhet og personvern

Oppdragsdokumentet 2023:

«Befolkningen skal ha tillit til at helsetjenesten ivaretar deres personvern. Helseforetakene skal ha etablert god sikkerhetskultur der personell forstår hvordan de skal bidra til digital sikkerhet og hva deres personlige ansvar for dette er. Foretaket skal følge opp tidligere krav knyttet til informasjonssikkerhet, i samarbeid med IKT-miljøene i de regionale helseforetakene.

Foretaket skal sørge for å operere i tråd med Nasjonal sikkerhetsmyndighets grunnprinsipper for IKT-sikkerhet og sørge for systematisk adressering av IKT-sikkerhet på alle nivåer i foretaket.

Foretaket skal sørge for nødvendige avklaringer om ansvar, rolle og oppgaver i arbeidet med informasjonssikkerhet.

Foretaket skal redegjøre for arbeidet med informasjonssikkerhet i sin tertialrapportering til de regionale helseforetakene.»

Sykehusinnkjøp HF har gjennom 2023 fortsatt arbeidet med delegering av oppgaver og ansvar, samt opprettelse av rutiner for systematisk oppfølging av informasjonssikkerhet og personvern.

Det er også gjennomført viktige tiltak for å ivareta informasjonssikkerhet og personvern ved dokumenthåndtering og samhandling. Dokumentbibliotekene er flyttet til skyløsning og det er lagt til rette for egne Teams-rom (samhandlingsrom) for gjennomføring av anskaffelser. Løsningen skal implementeres for alle divisjoner i løpet av første halvår 2024. I tilknytning til dette arbeidet er det

gjennomført opplæring og kursaktiviteter for å sikre tilstrekkelig kompetanse og sikkerhetskultur i foretaket.

g) IKT-anskaffelser

Oppdragsdokumentet 2023:

«For å få et godt grunnlag for samhandling skal de felleseide helseforetakene årlig utarbeide en kort oversikt over pågående prosjekt og planlagte investeringsbehov innenfor IKT-området, herunder hvordan disse henger sammen med regionenes investeringsplaner. Oversikten skal oversendes eierne innen utgangen av april.

Behov for fagressurser innen informasjonssikkerhet i anskaffelser i de felleseide helseforetakene skal dekkes av de respektive regioner hvor foretakene har sitt hovedkontor.»

Oversikt over pågående prosjekter og planlagte investeringsbehov ble utarbeidet og oversendt eierne innen tidsfristen.

h) Økonomisk langtidsplan og synliggjøring av gevinster

Oppdragsdokumentet 2023:

«Helseforetaket skal levere kostnadseffektive tjenester, og driften skal underlegges strenge krav til god økonomistyring og riktig prioritering av ressursbruk.

Helseforetaket skal utarbeide innspill til økonomisk langtidsplan for perioden 2024-2027 som grunnlag for de regionale helseforetakenes arbeid med økonomisk langtidsplan og budsjett. Innspill til eventuelle vesentlige endringer i helseforetakets virksomhet, investeringer og drift oversendes de regionale helseforetakene senest 1. februar 2023. Ordinært innspill til økonomisk langtidsplan skal styrebehandles og oversendes de regionale helseforetakene innen 5. april 2023. Helseforetaket vil få tilsendt mal som skal benyttes. Helseforetaket skal påvise forbedret produktivitet og effektivitet på samme måte som øvrige helseforetak.

Økonomisk langtidsplan legges til grunn for budsjett påfølgende år. Alle investeringssaker skal behandles særskilt i tråd med fullmaktstruktur.

Helseforetaket skal dokumentere gevinster og gevinstrealisering som oppnås:

- *internt i helseforetaket.*
- *i de fire helseforetaksgruppene som følge av aktiviteten i helseforetaket.»*

Sykehusinnkjøp HF har utarbeidet og oversendt økonomisk langtidsplan godkjent av styret i henhold til tidsfrister satt av eierne. I forslag til økonomisk langtidsplan for 2024-2027 ble det særlig fokusert på følgende satsingsområder i planperioden:

- Kapasitetsjusteringer i enkelte kategorier som følge av økende etterspørsel i markedet
- Videre styrking av avtaleforvaltning som ledd i gevinstrealisering til kundene på kort og lang sikt
- Videre satsing på gevinstrapportering, forvaltning og videreutvikling av digitale verktøy, samt kapabilitet som kan gi støtte og gode føringer i det videre implementerings- og faglige utviklingsarbeidet i foretaket
- Videreutvikling av systemstøtte for hele verdikjeden (digitalisering)

Det vises for øvrig til kapittel 3.2, punkt r) hvor implementering av gevinstmetodikk og synliggjøring av gevinstpotensialet i inngåtte avtaler er nærmere omtalt. For dokumenterte gevinster vises det til vedlagte virksomhetsrapport under del III.

i) Klima og miljø

Oppdragsdokumentet 2023:

«Helseforetaket må være bevisst sitt samfunnsansvar og sikre bærekraftig utvikling og et godt omdømme. I Meld. St. 6 Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap — Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen) fremgår regjeringens forventninger til statlige selskaper. Hensynet til bærekraft i statens mål som eier er tydeliggjort og forsterket. Staten er opptatt av at selskapene identifiserer risiko, muligheter og behov for omstilling av sin virksomhet som følge av Parisavtalens mål og integrerer dette i sine strategier.

Som hovedmål skal spesialisthelsetjenesten innen 2030 redusere direkte utslipp av CO₂-ekvivalenter (CO₂e) med 40 pst. Helseforetaket skal søke å finne kostnadseffektive måter å redusere spesialisthelsetjenestenes samlede klimapåvirkning. Verdien av klimatiltak skal vurderes opp mot kostnader, basert på karbonpris etter retningslinjene i Finansdepartementets rundskriv R109-21, punkt 6.1.7. Der det er relevant skal det gjennomføres samfunnsøkonomiske analyser i tråd med veileder fra Direktoratet for økonomistyring.

De felleseide helseforetakene skal dokumentere årlig status i arbeidet med å nå de langsiktige målene innen klimaområdet gjennom bidrag til spesialisthelsetjenestens rapport om samfunnsansvar.»

Sykehusinnkjøp HF er bevisst sitt samfunnsansvar for å sikre bærekraftige anskaffelser. Dette er ivaretatt gjennom policy for samfunnsansvar, integrert i prosesser og malverk og i opplæring av ansatte. Foretaket ble nominert til bærekraftspris fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring på anskaffelseskonferansen i november 2023. I omtalen ble det presisert at Sykehusinnkjøp HF har en solid forankret anskaffelsesstrategi og har tatt et internasjonalt lederskap innen bærekraft. Sykehusinnkjøp HF har i 2023 utarbeidet en handlingsplan med prioriterte områder for sitt arbeid med miljø og bærekraft. Planen ble vedtatt av styret i styresak 68/2023. Samarbeidsavtalen mellom Sykehusinnkjøp HF og HF/RHF-ene, fastslår at partene sammen skal utarbeide en årlig plan som prioriterer hvilke tiltak og aktiviteter som skal gjennomføres det neste året knyttet til samfunnsansvar. Handlingsplanen ble sendt til eierne i november 2023.

Det har ikke vært relevant å gjennomføre samfunnsøkonomiske analyser i tråd med veileder fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. Slike analyser vil først være gjeldende i svært store anskaffelser med sterk vekt på klimareducerende tiltak. Anskaffelser som dette har ikke vært gjennomført i 2023.

Sykehusinnkjøp HF rapporterer årlige klimaregnskap scope 1 og 2 til spesialisthelsetjenestens rapport om samfunnsansvar, og bidrar med ulike case til rapporten.

j) Åpenhetsloven

Oppdragsdokumentet 2023:

«Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold trådte i kraft 1. juli 2022. De felleseide helseforetakene skal innrette sin virksomhet i tråd med åpenhetsloven.»

Sykehusinnkjøp HF publiserte i juni 2023 sin redegjørelse for aktsomhetsvurderinger. Denne ble styrebehandlet og godkjent av styret 10. mai 2023. I kjerneprosessene for anskaffelser ligger det inne at alle anskaffelser vurderes ut fra risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter. Ved høy risiko, skal risikoreducerende tiltak settes i verk. Dette kan være strengere krav og prioritert oppfølging i avtaleperioden. Sykehusinnkjøp HF har i 2023 utarbeidet en overordnet handlingsplan for samfunnsansvar hvor det ut fra risiko er satt opp prioriterte områder og en revisjonsplan for å

følge opp arbeidstaker- og menneskerettigheter i leverandørkjedene innen de prioriterte områdene. Sykehusinnkjøp HF har også i 2023 deltatt i nettverksgrupper i alle helseregionene hvor arbeidet med å innføre åpenhetsloven har vært på agendaen.

k) Beredskap og sikkerhet

Oppdragsdokumentet 2023:

«Helseforetaket skal i 2023:

- Videreutvikle beredskapsarbeid og -planer mtp pandemier og andre alvorlige kriser, ved å følge opp egevaluering av pandemihåndteringen, Koronakommisjonens rapport og egne risiko- og sårbarhetsanalyser knyttet til infrastruktur, kompetanse og innsatsfaktorer mv.
- Etablere beredskapsplaner for informasjonssikkerhet og forsyningsikkerhet.
- Etablere nasjonalt begrenset nett for tekst og tale (NBN).»

Arbeid med revidering av foretakets beredskapsplan har pågått i 2023. Revideringen har tatt utgangspunkt i en intern evaluering av beredskapsarbeidet under pandemien, analyse av aktuelle dokumenter og rapporteringer, intervjuer med sentrale aktører internt i foretaket og eksternt, samt koronakommisjonens rapport. Roller og ansvar for beredskapsarbeidet i foretaket er avklart, og arbeidet med den endelige beredskapsplanen er i avslutningsfasen.

l) Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Oppdragsdokumentet 2023:

«Det fremgår av eierskapsmeldingen at det er vesentlig at de statlig eide selskapene kan tilby konkurransedyktig godtgjørelse, slik at de får rekruttert og beholdt gode ledere. Lønnsvilkår er et sentralt virkemiddel for å rekruttere og beholde slik kompetanse. Staten forventer at godtgjørelsen til ledende ansatte er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper, samt at styret ivaretar hensynet til moderasjon ved fastsettelse og justering av godtgjørelsen. For å vurdere hva som er et konkurransedyktig, men ikke lønnsledende godtgjørelsesnivå, vil det normalt sees hen til forhold som erfaring, ansiennitet, kompetanse og lønnsbetingelser som er vanlige i tilsvarende selskaper. Moderasjonshensynet sammenholdt med forventningen om konkurransedyktig godtgjørelse innebærer at godtgjørelsen ikke skal være høyere enn nødvendig for å rekruttere og beholde ønsket kompetanse. Statens retningslinjer for lederlønn ble oppdatert i tråd med eierskapsmeldingen med virkning fra 12. desember 2022.

Dersom ledende ansatte får høyere årlig justering i fastlønn enn gjennomsnittet for øvrige ansatte, skal helseforetaket begrunne dette i sin lønnsrapport.

Det legges til grunn at helseforetaket følger statens forventninger som fremkommer i eierskapsmeldingen.»

Styret i Sykehusinnkjøp HF godkjente retningslinjer for lønn og godtgjørelse til ledende personer i styremøte i januar 2023. Retningslinjene skal sikre at Sykehusinnkjøp HF er tydelig og forutsigbar i forhold til statens forventninger til lederlønn.

Ledere på nivå 1 og 2 fikk i lønnsoppjøret et generelt prosentvis lønnstillegg på 5,1 prosent med virkningsdato 1. januar 2023.

m) Kontaktpersoner for forebygging av voldsrisiko

Oppdragsdokumentet 2023:

«Det er behov for å styrke samhandlingen mellom helsetjenestene og PST/politiet for å kunne forebygge alvorlige voldshendelser. Informasjonsutveksling om voldsrisiko er sentralt i dette.

Helseforetaket skal oppnevne kontaktpersoner for PST og politiet som kan bidra til å fremme nødvendig informasjonsutveksling om voldsrisiko, basert på gjeldende regler for taushetsplikt og plikt til å bidra til samfunnsvern.»

Risikoen for voldshendelser i Sykehusinnkjøp HF vurderes som meget lav da foretaket ikke har direkte pasientbehandling. Foretaket har med bakgrunn i vurdert risiko ikke oppnevnt kontaktperson.

Virksomhetsspesifikke oppdrag til Sykehusinnkjøp HF for 2023

n) Kategoriplaner

Oppdragsdokumentet 2023:

«I tråd med vedtatt virksomhetsstrategi, skal Sykehusinnkjøp HF fortsette arbeid med kategoriplaner. Omfang og tidsplan utarbeides i samråd med kundene, og avstemmes med behovet for fag- og innkjøpsressurser. Eierne skal holdes løpende orientert om arbeidet.»

Styret i Sykehusinnkjøp HF godkjente kategoriplanene for medisinske forbruksvarer og HR-tjenester 30. mars 2023. Dette var første leveranse og resultatet av gjennomføringen av pilotfasen til Sykehusinnkjøp HF sitt kategoriprogram. I april 2023 ble to nye kategoriplanprosjekter igangsatt på henholdsvis bygg- og eiendomsdrift og kirurgiske produkter. Disse har arbeidet seg igjennom kategoriplanprosessen og kommet frem til utkast til kategoriplaner som nå skal forankres, før de legges frem for godkjenning av styret i april 2024. Kategoriprogrammet planlegger nå for oppstart for kategoriene IKT og administrasjon i januar 2024 og for et forprosjekt på medisinskteknisk utstyr og kategoriplanprosjekt på laboratorieprodukter og utstyr i juni 2024.

I styremøte 30. mars 2023 sak 34/2023 ble ny fremdriftsplan for kategoriprogrammet besluttet. Kategoriprogrammet vil etter ny fremdriftsplan avsluttes ved utgangen av 2026.

o) Styringsmodell for anskaffelser

Oppdragsdokumentet 2023:

«I forbindelse med implementering av ny styringsmodell for anskaffelser skal Sykehusinnkjøp HF ferdigstille arbeidet med samarbeidsavtaler med helseforetakene.

Sykehusinnkjøp HF skal i samarbeid med regionale helseforetak og helseforetak videreføre arbeidet med kriterier for når nasjonale, regionale eller lokale anskaffelser skal benyttes.

Sykehusinnkjøp HF skal på eget initiativ gi anbefalinger om flere nasjonale og flerregionale anskaffelser i tråd med vedtatt kriteriesett.»

Samarbeidsavtalene mellom helseforetakene og Sykehusinnkjøp HF ble signert 1. september 2023. Avtalene er implementert hos alle avtaleparter.

Ny styringsmodell for flerregionale og nasjonale anskaffelser ble godkjent av de regionale helseforetakene 20. juni 2022. Implementering av styringsmodellen pågår, og modellen vil være ferdig implementert innen 1. mars 2024. En arbeidsgruppe med ressurser fra RHF/HF-ene og Sykehusinnkjøp HF gjennomfører implementeringen.

Sykehusinnkjøp HF har utarbeidet et kriteriesett som fungerer som et støtteverktøy for vurdering av korrekt anskaffelsesnivå, nasjonalt, regionalt eller lokalt. Verktøyet er tatt i bruk og en vurdering av anskaffelsesnivå i foretakets anskaffelsesportefølje pågår. På bakgrunn av denne gjennomgangen vil Sykehusinnkjøp HF anbefale korrekt anskaffelsesnivå. Endelig beslutning om anskaffelsesnivå tas av RHF-ene.

p) Legemidler og nye metoder

Oppdragsdokumentet 2023:

«Sykehusinnkjøp HF skal bidra inn i et samarbeid med de regionale helseforetakene for å utvikle og implementere et system som kan håndtere masterdata i oppgjørsordningen mellom Apotekforeningen og de regionale helseforetakene.

Sykehusinnkjøp HF skal følge opp felles nordisk strategi i Nordisk Legemiddelforum, for å sikre god tilgang til legemidler.

Sykehusinnkjøp HF skal følge opp evalueringen av Nye metoder, og derav kartlegge muligheten for økt bruk av helsedata som grunnlag for å etablere alternative prisavtaler.

Sykehusinnkjøp HF skal prioritere arbeid med tiltakene i rapporten «Raskere saksbehandling» i Nye metoder», og skal også delta aktivt i arbeidet med tilpassinger for bedre håndtering av ikke-legemidler/medisinsk utstyr i Nye metoder. Sykehusinnkjøp HF skal i samarbeid med de regionale helseforetakene, bidra til å øke tilgjengeligheten av legemidler som kan benyttes i leveranser/pakking av endoser; dette for å støtte opp under helseforetakenes pågående arbeid med å etablere kurve- og medikasjonsløsninger for lukket legemiddelsløyfe.

Sykehusinnkjøp HF skal utrede muligheten for å gjennomføre legemiddelanskaffelser, hvor de regionale helseforetakene forplikter seg til å kjøpe et bestemt volum legemidler, som sikrer forsyningssikkerhet og beredskap. Utredningen skal belyse alle sider ved inngåelse av en kjøpsavtale, herunder konsekvens for fullmaktstruktur for gjennomføring av innkjøp.»

Anskaffelser

I basisanbudene på legemidler har Sykehusinnkjøp HF lagt til rette for et forventet, endret forbruk på legemidler som skal brukes i lukket legemiddelsløyfe. Fagdirektørene har stilt seg bak tilrådingen om å benytte bruksklare infusjonsløsninger av antiinfektiver, mens finansiell konsekvens utredes ytterligere.

Sykehusinnkjøp HF har ikke påbegynt utredningen om muligheten for å gjennomføre legemiddelanskaffelser, der de regionale helseforetakene forplikter seg til å kjøpe et bestemt volum. Dette med bakgrunn i kapasitetsutfordringer.

Nye metoder

Sykehusinnkjøp HF deltar i arbeidet med å følge opp strategien som ble lansert av Nye metoder i august. Den inneholder målsettinger både for legemidler og medisinsk utstyr. Et av effektiviseringstiltakene er knyttet til raskere saksbehandling for immunterapi. Sykehusinnkjøp HF har hatt vesentlig arbeid med å utarbeide en løsning som sikrer tidligere tilgang til immunterapi under året. Tiltaket ble vedtatt av Beslutningsforum i desember.

Sykehusinnkjøp HF har siden nyttår produsert prisnotater basert på forhandlinger og saksunderlag til Bestillerforum på linje med forutgående år. Det er likevel en klar trend at forhandlinger som omfatter alternative prisavtaler er mer ressurskrevende. Antall prisnotater til Beslutningsforum var 98 i 2023. Antall innspill til Bestillerforum var 158 i 2023.

Innenfor området medisinsk utstyr har man besluttet å styrke avdelingen Nye metoder med ytterligere ressurser slik at Sykehusinnkjøp HF er i stand til å møte forventede krav i forhold til oppdragsdokumentet i 2023.

Masterdata

Sykehusinnkjøp HF er i gang med å utvikle et nytt IT-system knyttet til legemiddelavtaler (Pharmasys 3.0). Systemet skal sikre kontroll av konfidensielle data og ivareta helseforetakenes ansvar for H-resept-legemidler og grunnleggende behov knyttet til legemiddelanskaffelser på vegne av spesialisthelsetjenesten. Videre planlegging og utvikling skjer i tett samarbeid med H-reseptprosjektet, som ledes av Helse Midt-Norge RHF på vegne av de regionale helseforetakene.

Nordisk samarbeid

Nordisk legemiddelforum (NLF) sin strategi ble lansert i april 2023. Strategien setter søkelys på god tilgang til nye og eldre legemidler. Det er gjennomført flere implementeringsaktiviteter i 2023. Ny nettside forventes lansert første halvdel av 2024.

q) Informasjonssikkerhet i anskaffelser

Oppdragsdokumentet 2023:

«Behov for fagressurser innen informasjonssikkerhet i anskaffelser skal dekkes av den respektive regionen hvor foretakene har sitt hovedkontor.

Helseregionene skal samarbeide om bruk av fagressurser med kompetanse innen informasjonssikkerhet i flerregionale og nasjonale anskaffelser. Oppnevning av fagressurser i nasjonale og flerregionale anskaffelser skal følge lik praksis som for andre fagområder, der forespørsel sendes til postmottak i de regionale helseforetakene.

Sykehusinnkjøp HF skal årlig innen 1. desember utarbeide en oversikt over planlagte IKT-anskaffelser for det kommende året og konsultere det interregionale IKT-direktørmøtet før leveranseplanen lukkes for å avdekke eventuelle avhengigheter med andre initiativ i regionene.»

Oppnevning av ressurser med informasjonssikkerhets- og personvernkompetanse til anskaffelser skjer i henhold til oppdraget for hver anskaffelse. En oversikt over planlagte IKT-anskaffelser i 2024 framlegges for styringsgruppen for IKT-innkjøpskategori innen låsing av leveranseplanen, i henhold til ny styringsmodell og i forståelse med RHF-enes IKT-direktørmøte. Dette ble gjort i 2023.

r) Avtaleforvaltning og leverandøroppfølging

Oppdragsdokumentet 2023:

«Sykehusinnkjøp HF skal sørge for kontinuerlig overvåking av markeds- og leveringssituasjonen og gjennom dette bidra til økt leveringssikkerhet for helseforetakene.

Sykehusinnkjøp HF skal fortsette implementering av gevinstmetodikk og metodikk for vurdering av kvaliteten på inngåtte avtaler som skal bidra til forbedring og til å synliggjøre gevinster overfor helseforetakene. Målsetting for gevinster skal fastsettes i samarbeid mellom Sykehusinnkjøp HF og den enkelte region.»

I 2023 ble revisjon av prosesser for avtaleforvaltning i foretaket ferdigstilt og plan for implementering av disse innen januar 2024 besluttet. De reviderte prosessene vil legge til rette for forbedring av og synliggjøring av gevinstpotensialet i inngåtte avtaler. I revisjonsarbeidet er det lagt til rette for at avtaleområder med det største identifiserte gevinstpotensialet skal ha størst fokus i forvaltningen. Det vises for øvrig til rapportering i kapittel 2 – uløste utfordringer.

Sykehusinnkjøp HF har i 2023 utført løpende overvåking av forsyningsikkerhet som en del av disse forvaltningsprosessene, der kontinuerlig overvåking av markeds- og leveringssituasjon gjennomføres og status jevnlig rapporteres til regionene og til Helse- og omsorgsdepartementet.

s) Beredskap

Oppdragsdokumentet 2023:

«Sykehusinnkjøp HF skal bistå de regionale helseforetakene med å videreføre arbeidet med etablering av beredskapslager både for legemidler og kritisk materiell.»

Sykehusinnkjøp HF har ikke hatt aktivitet opp mot nasjonalt beredskapslager på smittevernutstyr i løpet av 2023. Det er tett og god dialog med de regionale helseforetakene om videre samarbeid.

Sykehusinnkjøp HF etablerer nå handlingsplaner i tråd med tiltaksområdene i kategoriplanen for medisinske forbruksvarer (MFV). Forsyningsikkerhet og beredskap er et av de sentrale tiltaksområdene i planen. Implementering av handlingsplanen vil bidra til å redusere forsyningsrisikoen innenfor denne kategorien.

Sykehusinnkjøp HF deltar også aktivt inn i Sjukehusapoteka Vest HFs koordinering av B180. Sykehusinnkjøp HFs avtaleforvaltere følger regelmessig opp leverandørene for å sikre god beredskapsdekning på B180. Helse Vest RHF har henvendt seg til Sykehusinnkjøp HF for fortsatt deltagelse i Spesialistgruppe for legemiddelberedskap.

t) Åpenhetsloven

Oppdragsdokumentet 2023:

«Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og er en direkte oppfølger av FNs bærekraftsmål. Målet med åpenhetsloven er å fremme leverandørkjedens respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Loven skal også sikre allmenheten tilgang på informasjon om disse forholdene. Med åpenhetsloven kan publikum kreve å få informasjon fra helseforetakene om hvordan de håndterer leverandørkjedens faktiske og potensielle negative konsekvenser som er vurdert i aktsomhetsvurderingene (informasjonsplikt). Informasjonsplikten er gjeldene fra loven trer i kraft, mens redegjørelsen for aktsomhetsvurderingen senest skal offentliggjøres 30. juni 2023.

Åpenhetsloven omfatter anskaffelser Sykehusinnkjøp HF gjennomfører på vegne av helseforetakene. Det bes om at Sykehusinnkjøp HF ivaretar det lovpålagte arbeidet med aktsomhetsvurderinger knyttet til anskaffelser foretaket gjør på vegne av helseforetakene. Sykehusinnkjøp HF bes også om å ivareta informasjonsplikten og redegjørelsesplikten på en måte som oppfyller lovens krav til helseforetakene for disse anskaffelsene.»

Det vises til rapportering på åpenhetsloven i kapittel 3.2, punkt j.

Andre rapporteringer i 2023

i. Rapportering om samhandlingsaktiviteter og kundefora

Det ble i 2023 gjennomført faste dialogmøter med RHF-ene sine innkjøps- og logistikkansvarlige. Disse møtene avholdes fire ganger i året. Tema for møtene har vært Sykehusinnkjøp HF sine utviklingsprosjekter og andre relevante saker som har et grensesnitt inn mot helseforetakene. Dialogmøtene ble ytterligere forankret i 2023 ved etablering av felles samarbeidsavtale med HF/RHF-ene. Møtene er en viktig og nyttig arena for samhandling og utvikling, hvor begge parter spiller inn punkter til agenda.

Aktivitet i 2023

Oppdragsdokumentet 2023:

«Aktivitetskrav for 2023 er fastsatt i nasjonalt og regionalt besluttede anskaffelsesplaner.»

I løpet av 2023 ble 935 anskaffelser ferdigstilt, som er en økning i forhold til 2022. Verdien av disse anskaffelsene var 29,66 milliarder kroner. 26 % av anskaffelsene var etteranmeldte. Verdien av de etteranmeldte anskaffelsene utgjorde 384 millioner kroner eller 1 % av den samlede verdien. Det vises for øvrig til virksomhetsrapport, som vedlegges under del III.

Økonomiske krav og rammer

Økonomisk resultat

Resultat per 31. desember 2023 er et overskudd på 0,2 millioner kroner og er tilnærmet likt budsjett. Det er totalt avregnet 1,5 millioner kroner av ubenyttet kostnadsramme mot helseforetakene gjennom året.

Disponering av foretakets totale resultat etter årsavslutning fastsettes av foretaksmøtet etter forslag fra styret. I foreløpig årsregnskap 2023 er overskuddet ført som udisponert resultat.

Resultat per desember er preliminært. Regnskapet per 31.12.2023 er ikke revidert og det tas forbehold om at det kan komme endringer i det endelige årsregnskapet for 2023.

Økonomisk langtidsplan

Status for arbeidet med økonomisk langtidsplan er beskrevet i kapittel 3.2, punkt h).

Utarbeidelse av regnskap

Sykehusinnkjøp HF har levert estimert årsresultat for 2023 til eierne innenfor fristen 12. januar 2024. Endelig årsregnskap med årsberetning og noter skal foreligge innen fristen, som er satt til 23. februar 2024.

Del III: Vedlegg

Vedlegg 1. Utdrag av virksomhetsrapport

Manglende registrering av kategorier har kun påvirkning i virksomhetsrapportens fremstilling av fordelingene mellom de ulike kategoriene. Det påvirker ikke selve datagrunnlaget (for eksempel verdi og antall) som virksomhetsrapporten bygger på.

Manglende kobling mot kategoristrukturen er synlig i noen av figurene i følgende visninger:

- Grad av samordning
- Risiko
- Anskaffelsesportefølje
- Leverte anskaffelser inneværende år